

Tere, hea lugeja!

Sinu postkasti on jõudnud Feministeeriumi septembri uudiskiri, kust saad lugeda toimetuse veergu abordiõigusest, Isabel Jezierska kommentaari Facebooki uue algoritmi kohta ning valikut tegutsemissoovitustest. Nagu ikka, jagame ka aktuaalset lugemist Feministeeriumi arhiivist ja mujalt.

Toimetuse veerg

Naisi häbistatakse, kui nad on liiga "litsakad", kui nad jäävad soovimatult rasedaks, kui nad teevad aborti, kui nad ei tee aborti. Kui nad saavad liiga noorelt emaks, liiga vanalt emaks, kui neil on liiga palju lapsi või liiga vähe lapsi. Kui mujal maailmas on abordiõigus mõnevõrra paranenud – näiteks Iirimaa – siis Eestis tõstab pead abordivastastus.

Õigus oma rasedus turvaliselt katkestada on osa seksuaalõigustest, nagu ka õigus otsustada, kas ja millal saada lapsi. Nagu ka õigus saada seksuaalharidust, informatsiooni ja tervise teenuseid. Ei, loode ei ole naise "kehaosa". Aga rasedaks jäämine, lapse kandmine ja sünnitamine mõjutab kõige rohkem inimest, kelle kehaga see toimub. Ükskõik millised ka soovimatu raseduse põhjused ei oleks, siis sünnitamine – või raseduse katkestamine – peab toimuma raseda nõusolekul. Reaalsus Eestis on see, et lapse saamine mõjutab ka edaspidi

kõige rohkem just sünnitavate inimeste elu. See mõjutab nende võimalusi teha tööd, lüüa kaasa ühiskondlikus elus, osaleda poliitikas ja otsustada näiteks reproduktiivseid õigusi puudutava seadusandluse üle.

Loe edasi värskest [toimetuse veerust](#).

Kas tead, kuidas Facebook toimib? Isabel Jezierska kommentaar

Facebook muutub ajas ja kohandub vastavalt igaühe käitumisele sotsiaalmeedias. Vaatad Netflixist filmi, guugeldad režisööri, sealt juhatatakse sind edasi Youtube'i videoteni, jagad üht meemi sõbraga Messengeris ja järgmisel hetkel näed Facebookis just sulle “sobivat” reklaami. Näiteks, vaatasin nii aasta tagasi “Mind Hunters” sarja, mis jälgib kahte FBI agent, kes intervjuuerivad sarimõrtsukaid. Sekund hiljem nägin reklaame igasugu kahtlastest “vahenditest”, nagu näiteks lateksist ülekeha-unitard, millel on ainult üks ava – suuava; kurikas jmt. Siis ei olnud ma veel kuulnud funktsioonist “why am I seeing this?”, kus on napisõnaliselt kirjjas, miks näed just seda reklaami ja kus võimalik anda märku sellest, kui sellist tüüpi sisu ei taha enam oma Facebooki seinal näha. Seega pidin neid reklaame paar kuud oma infovoos nägema.

Facebooki algoritm on keeruline ja olgugi et Facebook on astumas samme, et seda avalikkusele läbipaistvamaks muuta, ei ole asjad veel kaugeltki sealmaal. Kus ja kuidas talletatakse informatsiooni meie tegevuse, emotsioonide, päästikute, nõrkuste, huvide ja palju muu kohta? Viimasel ajal kuvatakse mulle tampoonireklaame just siis, kui mul on päevad. See tähendab, minu kohta on talletatud informatsioon asjast, millest olen sotsiaalmeedias vaid valitutele inimestele Facebooki sõnumiaknas jaganud. Kas seda informatsiooni saab ka kuidagi muul viisil kui tampoonide reklaamimisega ära kasutada? Ma ei tea.

Varem kuvati Facebooki ametliku poliitika järgi inimestele nende infovoos seda, mis hoiaks neid võimalikult kaua Facebookis, sest seda enam oli võimalik kasutajatele kuvada reklaame. Seepärast näeme oma infovoos eriti palju videosid ja meeme. 2018. aasta alguses teatas aga Mark Zuckerberg, et edaspidi näevad Facebooki kasutajad seda, mis läheb neile “endale korda”, ehk siis oluline ei ole tarbitud sisu kvantiteet, vaid kvaliteet. Esimesele kohale seati pere ja sõprade postitused. Selle kohta koguti infot n-ö meie eest varjatult, kuid oleme ju ka ise vastanud näiliselt süütutele küsimustele, et kes on meie ema, nõbu, õepoeg, parim sõber, elukaaslane, mis teemad meid rohkem huvitavad, ja andnud märku sellest, mis tekitab meis positiivseid ja negatiivseid emotsioone ... ja nii teab nüüd Facebook, kes on ja on olnud meile lähedased inimesed, mida mõtleme ja milline on meie iseloom sotsiaalmeedia kasutajatena.

Nii aasta enne oli saanud algoritmi osaks see, et kõigil erinevatel reaktsioonidel ❤️ 😂 😞 😭 🤔 on meeldimise 👍 reaktsioonist suurem kaal. See tähendab, et näed kasutajate, lehtede või gruppide postitusi tihedamini, kui oled varem reageerinud nende postitustele positiivse reaktsiooniga. Positiivseid reaktsioone saanud kasutajaid või lehti ja postitusi kuvatakse ka teistele suurema tõenäosusega. Selline Facebooki algoritmi loogika on viinud ilmselgelt erinevate huvigruppide mullistumiseni, sest inimestele näidatakse seda “mida nad tahavad näha” ehk siis seda, mis ei tekita neis negatiivseid tundeid.

Meile kuvatakse postitusi, mis “kutsuvad esile rohkem diskussiooni”. Esile kerkivad arutelud ühiskonda lõhestavatel teemadel nagu religioon, abort, relvad, poliitilised mängud jne. Eesmärgiks on “oluliste arutelude” prioritseerimine – seega neid inimesi ja lehti, kellel on rohkem jälgijaid, ja postitusi, kus rohkem kommentaare, kuvatakse suuremale publikule, seega näeme neid suurema tõenäosusega. Facebook on hakanud prioritseerima ka ürituste ja gruppide kuvamist inimeste infovoos. Seda kõike on võimalik ka muidugi mingi piirini mõjutada, lisades kasutajad, lehed või grupid nimekirja “See first”.

Arusaadav, et kasutajate Facebooki infovoogu juhib algoritm, sest potentsiaalseid postitusi, mida võidaks meile kuvada vastavalt sellele, keda jälgime, on lihtsalt liiga palju. Iga kord, kui avame Facebooki, valib algoritm välja postitused keskmisel kasutajal 1500st potentsiaalsest. Kuid miks pole need kriteeriumid kõigile arusaadavalt kasutajatele esitletud, ei ole kindel ning minul igatahes tekitab see umbusaldust Facebooki kui suurettevõtte vastu.

Viskan õhku mõned mõtted, millest kinni haarata – vaadata neid lähemalt ning analüüsida põhjalikumalt. Võiks ja tulekski rääkida varjatud jälitustegevusest, Facebooki algoritmi tugevustest ja kitsaskohtadest, sotsiaalmeedia mullistumisest, polariseerumisest, tsensuurist, valeinformatsiooni levikust, desinformatsioonikampaaniatest, teadlikust manipulatsioonist jne. Kuid suunan teid hoopis ise edasi lugema ning neid asju enda jaoks mõtestama.

- Kõigepealt hea uudis: ametlik Facebooki teadaanne, et edaspidi prioritseeritakse uudisvoos ajakirjandusväljaandeid, mis on usaldusväärsed.
- Cambridge Analytica töötanud Britanny Kaiser kirjutab Facebookiga kaasnevatest ohtudest.
- Soovitan vaadata Cambridge Analytica skandaalist dokumentaalfilmi “The Great Hack”.

- Kirjutasin koos Vikki Perijaineni ja Elisabeth Niidoga sellest, kuidas valeinformatsioon ja desinformatsioon on mõjutanud inimeste käitumist COVID-19 pandeemia ajal.
- Olen kirjutanud ka ühest Ukraina Facebooki faktikontrollipartnerist. Juhtunu on oluline mõistmaks, et need küsimused, mis tõstsin esile selles kommentaaris, ei ole lihtsalt teoreetilised, vaid täiesti reaalsed teemad, millega seisavad paljud silmitsi iga päev.
- Vikki Perijainen kirjutab, kuidas väär uudised ning desinformatsioon levib sotsiaalmeedias kiiremini ja kaugemale kui tõene või kallutamata informatsioon.
- Holger Roonemaa kirjutab, kuidas sel kevadel valeandmeid kasutav anonüümne liikumine puistas Eesti Facebooki üle poliitreklaamiga.

Isabel Jezierska kultuurisoovitused

Klõpsa, et vaadata koreograaf Akram Khani tantsulavastuse “Until the Lions” treilerit

- Bellingcati taskuhäälingusaate teine hooaeg on viimaks väljas! Hoiatuseks enne BBC-It lühike ülevaade sellest, millest Bellingcati uuriv ajakirjanik Eliot Higgins ses taskuhäälingusaates väga haaravalt kõneleb.
- 10. septembrini on võimalik vaadata veebis koreograafi Akram Khan tantsulavastust “Until the Lions”. Akram Khani “DESH” on ilmselt minu üks lemmikumaid kaasaegse tantsu lavastusi. Vaata treilerit ülalt.
- Ning viimase asjana soovitan minna Tartmusi vaatama Eero Epneri ning Jevgeni Zolotko koostöös valminud ruumiinstallatsiooni “Vaikiv”. Mina sain igatahes suure elamuse. Näitus on avatud 27. septembrini.

Tegutse!

- Eesti Personalijuhtimise Ühing PARE palgalõhe seminar "Miks mehed saavad rohkem palka?", Tallinnas 9.09
- Tallinn Feminist Reading Group kohtub sel kuul kolmapäeval, 9.09 ja laupäeval, 26.09. Lugemismaterjali ja ürituste nägemiseks liitu TFRG Facebooki grupiga siin. Tekstid ja vestlus on inglise keeles
- 22.09 alustab Kaisa Bergi juhendamisel töötubade sari "Leia oma suund tööelus", mis on mõeldud inimestele, kellel on järjest raskem rõõmu ja tähendust oma tööst leida ning kes otsivad enda jaoks õiget suunda. Rohkem infot ja registreerimine (hiljemalt 11.09) siin.
- Kui soovid feministidega vabamas vormis kohtuda, siis päev hiljem, 23.09 kell 17, alustab Feministeeriumi kogukonnamajas kord kuus toimuv käsitööring, kuhu võid tulla oma poolelioleva projektiga või uudistama, mida grupi vedaja Thalia tegevuseks pakub. Thalia räägib inglise keelt, kuid tegevused on praktilised ja osaleda saad ka siis, kui inglise keelt ei räägi
- Feministlik mõistatuste vihik Feministik on nüüd müügil meie kontoris, Puändi ja Lugemiku raamatupoodides Tallinnas ning Tartu, Viljandi, Pärnu, Kuressaare, Rakvere, Jõhvi ja muidugi Tallinna Rahva Raamatu kauplustes.
- Feministeeriumi cuntor-kogukonnamaja on avatud teisipäeviti vahemikus 12–18 ja kolmapäeviti vahemikus 16–19. Astu läbi! Kuidas meid leida? Juhised leiad siit

Järgmine "Ära kaaguta!" on eetris juba 25.09, kell 14 IDA raadios. Eelmiste saadete kuulamiseks klõpsa siia!

Õhus

- Vägivallaennetuse auhinna sai sel aastal kaheksa inimest. Auhinna saaja (üks See Pole Okei Instagrami konto algatajatest) Mikk Pärnits ütles oma kõnes, et pere on Eesti naise jaoks kõige ohtlikum koht. Kõnest (või roosast kleidist?) häiritud justiitsminister Raivo Aeg otsustas pärast tseremooniat auhinna saanute käskkirja kinnitades Pärnitsa nimekirjast välja jätta
- Prokuratuur süüdistab Postimehe endist peatoimetaja Peeter Helmet alaealise seksuaalses ahvatlemises
- Luuletaja ja koreograafi Sveta Grigorjeva kõne Roosiarias väärrib üle lugemist
- Statistikaameti andmetel on Eesti naiste oodatav eluiga kasvanud 82,8 ja mehe oma 74,4 aastani

Feministeeriumis varem abordi teemal ilmunud

- "Seksist ja kasvatusest" seksuaalhariduse olulisusest
- Jaan Veski "Naisterahva liikumisest. Feminismi avatud peatükk" (2018)
- Katrin Kivimaa "Naiste rollid ja õigused kui riikliku propaganda osa" (2015)

Lugeja ja kaasautor Helgi Saldo kogub GoFundMe platvormil Feministeeriumi toetuseks annetusi. Pane õlg alla!

Feministeeriumi [kontor](#) ootab külla! [Uksed](#) on
lahti teispäeviti vahemikus 12–18 ja kolmapäeviti
vahemikus 16–19. Kuidas meid leida? Juhised
leidad [siit](#).

Soovid vabatahtlikuna panustada või teha
[kogukonnapraktikat](#)? Ootame ürituste
korraldusabilisi, tõlkijaid, tõlke ja toimetajaid.
Kirjuta nele@feministeerium.ee.

Toimetuse veeru on kirjutanud Feministeeriumi kollektiiv
Kuukommentaari ja kultuurikommentaari on koostanud Isabel Jezierska
Päise illustratsiooni on joonistanud Kadri Nikopensius
Uudiskirja on kokku pannud Nele Laos ja toimetanud Aet Kuusik

© 2019 MTÜ Oma Tuba, kõik õigused kaitstud

Te saite selle e-maili, kuna olete Feministeeriumi uudiskirja tellijate hulgas.
[Halda eelistusi](#) või [lahku listist](#).

Võta ühendust info@feministeerium.ee
Postiaadress: Telliskivi 60a/3, 10412, Tallinn